

Veřejná zeleň a péče o ni – vizitka každé obce

Význam zeleně v obcích

- vliv na **kvalitu vzduchu** – zdroj kyslíku, snížení prašnosti, zvýšení relativní vlhkosti, zmírnění teplotních extrémů,
- snížení **hlučnosti**, ovlivnění proudění **větru**
- udržení **půdní úrodnosti** a vodního režimu v krajině
- zabránění **vodní** a **větrné erozi** – zpomalení odtoku srážkové vody
- stanoviště pro živočichy, ekologická stabilita krajiny
- **estetická a obytná role** – upravuje měřítko prostoru, sjednocuje různorodě působící objekty, zdůrazňuje hodnotné prvky sídla, zakrývá negativně působící prvky
- vliv na **duševní i fyzické zdraví** – proměnlivostí, vůněmi, chutěmi, strukturami

- aktuální potřeba – hledání a podporování regionality a lokální identity
- ve 2. pol. 20. stol. násilně přerušena kontinuita vývoje venkovských sídel – satelity rodinných domů, suburbanizace
- venkovský prostor se mění na uniformní, neosobní, bez vazeb na krajinu, tradice a historii

Prostorová role venkovské zeleně

- vyšší stromová zeleň se koncentrovala v centru obce - **zdůraznění budovy kostela, vjezdů do stavení**, ovocné stromy vytvářely prstenec zeleně přecházející do krajiny
- u silničních obcí se dominantně uplatňovala **liniová zeleň** podél komunikace
- u lánových vsí – dílčí **shluky zeleně**
- hromadné vsi byly spojeny s **nepravidelnou soustavou zeleně**

sídlo se nemá nacházet „vedle“ krajiny, ale má být „srostlým“ celkem s okolní krajinou

Obsahová doporučení návrhu sortimentu

- volba sortimentu by měla respektovat **stanovištní podmínky** (snížení nákladů na údržbu)
- dodržení forem **lidového krajinářství** - tj. aktivní vliv venkovského obyvatelstva na jejich sídelní i krajinné prostředí (odraz místně specifických přírodních podmínek, potřeb, tradic místních obyvatel)
- **dodržení venkovského výrazu** – vyvarovat se: u navazujících komunikací ostrých tvarů, symetrického uspořádání stromů, **barevných a atypicky rostoucích kultivarů dřevin** (domácí dřeviny!)
- **dřeviny** na návších volit **podle vzniku příslušných staveb a jejich historické funkce a významu** – *kaštiny u barokní kašny, vrby a olše u rybníka, lípy na návsi nebo před hostincem*
- doplnění drobných sakrálních objektů patřičnou vegetací

Péče o veřejnou zeleň v obcích

- Hodnoty veřejné zeleně jsou často **opomíjené**
- Podcenění **kvality** a **odbornosti** při péči
- Nekoncepční výsadby, nevhodné a uniformní druhy

Důsledek:

- **skomírající** a **poškozená** zeleň
- zeleň nevalné **estetické** a **funkční** hodnoty
- **zničené výsadby** neodbornou péčí
- **nutnost** zvýšených **finančních prostředků** na nekonečné obnovování zeleně

Negativní vlivy působící na zeleň

Stresové faktory:

- Dostupnost vody
- Dostatek půdního vzduchu
- Skladba půd a jejich pH
- Kontaminace půdy (zasolení, psí výkaly)
- Klimatické poměry
- Znečištění vzduchu

Činnost člověka:

Neodborná péče, vandalismus

Poškození dřevin při sečení

Neodborný řez

Arboristické standardy
standardy.nature.cz

Dutiny

- řez by měl být prováděn „**tak málo, jak jen možno a tolik, co nezbytně nutno**“.
- „**čím menší průměr větve odřezáváme, tím lépe**“.
- příliš velké rány se mění v otevřené dutiny

Péče o dutiny

dutina musí větrat, nesmí se v ní držet vlhkost !

Řez „na hlavu“

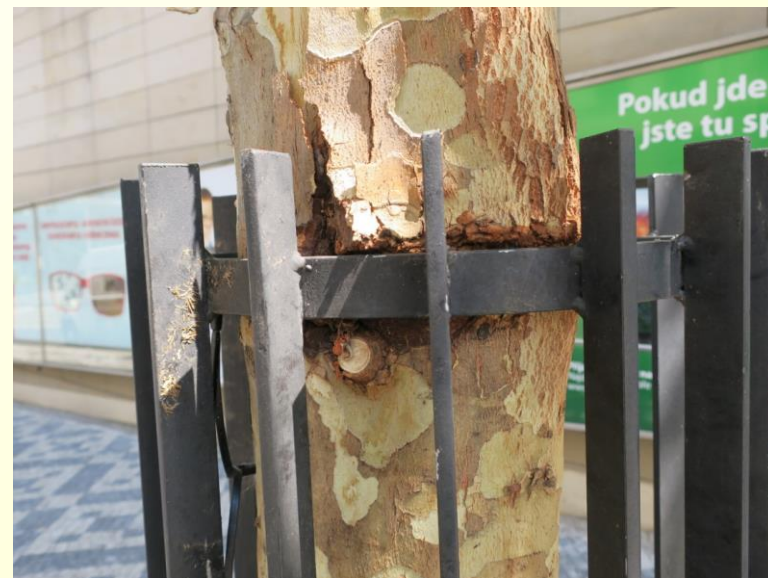
Výkopové práce, navážky

Napadení dřevokaznými houbami

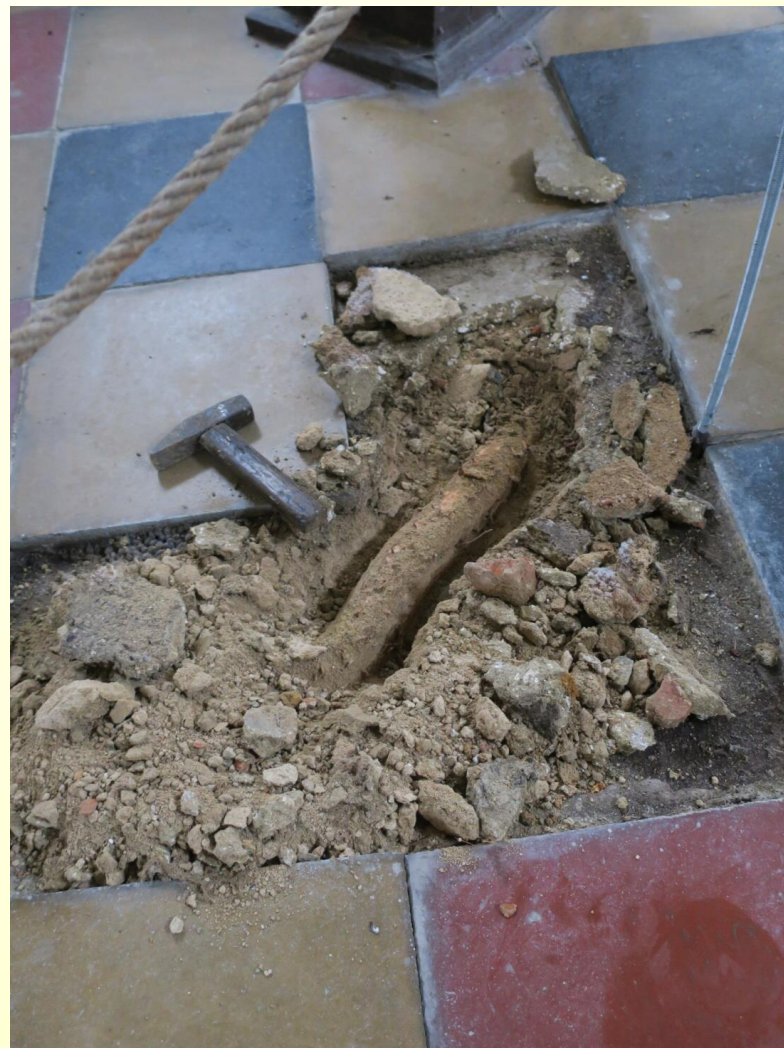

Strom roste a potřebuje prostor

Kontrolujte pravidelně úvazky na kmeni či mechanické ochrany.

Když nemůže kořen dolů roste rovně

Opravdu nedošlo k poškození kořenů?

Doporučená literatura:

Arboristické standardy – www.standardy.nature.cz

Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla – www.venkovskazelen.cz

Kolařík, J. a kol.: **Péče o dřeviny mimo les – I., II.**

Rudl, A.: **Významné stromy, živá historie našich měst a obcí**

Stromy vydrží hodně!

Začněte dobře – vysad'te lípu republiky

rok 2018 – 100. let od vzniku ČSR

Ústřední lípa republiky na Petříně (Praha 1), vysazena 28.10.1968

Děkuji za pozornost!

Kontakt:

Ing. Aleš Rudl
rudl.ales@npu.cz

nebo

www.prazskestromy.cz
prazskestromy@seznam.cz

